

Nyílt levél a kormányoknak ISDS és COVID-19 ügyben

Orbán Viktor miniszterelnök részére

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Azért írunk Önnek, hogy felkérjük, a Magyar Kormány vállaljon vezető szerepet annak biztosítására, hogy a világ országai ne legyenek kénytelenek szembesülni a Covid-19 járványra és az azt követő gazdasági válságra adott válaszlépések miatt a befektető-állam vitarendezési mechanizmus (ISDS) alapján indított perek gyorsan növekvő számával

Globális szinten számos kormány tesz lépéseket az életek megmentése, a járvány megállítása, munkahelyek biztosítása érdekében, a gazdasági visszaesés ellensúlyozására és az emberek alapvető szükségleteinek biztosítására. Ezeknek a lépéseknek a mértéke példa nélkülinek számít a modern időkben, és az hogy ezekre a lépésekre szükség volt, egyértelmű. Viszont az ISDS-rendszer lehetővé teszi, hogy a Covid-19 válságra adott kormányzati lépések miatt a külföldi befektetők sokmillió eurós kártérítési igényeket nyújtsanak be. Az ilyen jellegű ISDS-perek száma eddig példa nélküli lehet, és komoly pénzügyi terheket róhat a kormányokra, amelyek már egyébként is küzdenek a pusztító egészségügyi és gazdasági válságokkal.

A befektető-állam vitarendezési mechanizmus (ISDS) számos kereskedelmi és befektetési egyezmény részét képezi. Az ISDS-rendszer lehetővé teszi a külföldi befektetők számára – és csak a külföldi befektetők számára –, hogy a nemzeti jogrendszeren kívül nem nyilvános körülmények között működő választott bíróságoknál pert indítsanak kormányok ellen. Melyek során sokkal nagyobb mértékű kártérítéseket követelnek, mint ami a hazai bíróságon keresztül lehetséges lenne.

A kártérítésekben érdekelt jogászok már most keresik azokat a vállalati ügyfeleket, akik kihasználva az ISDS-rendszert hatalmas összegeket sajtolnának ki a kormányokból a COVID-19 válságra adott válaszlépések miatt. Jogi cégek,^[1] kereskedelmi szakértők,^[2] az ENSZ szakmai szervezetei^[3] és emberi jogi szakértők^[4] már megjósolták a küszöbön álló újabb ISDS-perek hullámát. Jogi szaklapok azon elmélkedtek, hogy "az elmúlt néhány hét az ISDS-perek fellendülésének kezdetét jelentheti."^[5] A múltbeli válsághelyzetek, mint például az argentinai pénzügyi válság, az Arab Tavasz számos ISDS-perhez vezettek.

ISDS-perek indulhatnak számos kormány által megtett lépések hatására, mint például, amelyek az alábbiakat célozták:

- üzleti tevékenységek korlátozása illetve megtiltása a járvány terjedésének illetve a dolgozók védelmének érdekében
- egészségügyi ellátás biztosítása érdekében magánkórházak lefoglalása, magánkézből levő egészségügyi szolgáltatók állami ellenőrzés alá vonása vagy gyártók kötelezése lélegeztető készülékek gyártására
- jelzáloghitel kamatfizetési kötelezettség alóli mentesség illetve lakbérfizetési alóli mentesség
- a válság által sújtott stratégiai üzletágakban a külföldi felvásárlás megakadályozása
- a tiszta víz és a higiénia biztosítása érdekében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos számlák befagyasztása, a közszolgáltatások kikapcsolásának felfüggesztése
- elérhető árú gyógyszerek, tesztek és vakcinák biztosítása
- adósságszerkezet átalakítása

Az ISDS-perek COVID-hoz kapcsolódó hulláma óriási lehet. Az 1023 ismert ISDS-per közül tizenhárom esetben kényszerültek a beperelt kormányok több mint 1 milliárd dollár megfizetésére vagy úgy, hogy a befektető javára döntöttek vagy pedig peren kívül állapotok meg. Ezek az összegek tartalmazták a jövőbeni elmaradt nyereséget is.^[6] 2018 végén a nyilvánosan ismert ISDS-perekben a befektetők számára 88 milliárd dollár megfizetésére köteleztek államokat.^[7] Néhány fejlődő ország a mai napig több milliárd dollár fizetési kötelezettséggel nézhet szembe a még folyamatban levő ISDS-perek következtében.

Egy olyan időszakban, amikor a kormányok minden erőfeszítésüket a válság megfékezésére fordítják, a közpénzeket nem volna szabad eltéríteni az életmentésről, a munkahelyek illetve a megélhetés biztosításától az ISDS-perekből származó kártérítések és jogi költségek fedezése céljából. Tekintettel arra, hogy a Covid-19 elleni küzdelem még folytatódni fog, az ISDS-perek sora akár a kormányzati lépések visszafogásához (*'regulatory chilling' effect*) is vezethet, amelynek következtében a kormányok fellazíthatnak, elhalaszthatnak vagy visszavonhatnak bizonyos, a járvány kezelése kapcsán szükséges lépéseket, attól félve hogy esetleg súlyos összegeket kell kifizetniük.

Mindezek megelőzése érdekében arra kérjük a magyar kormányt is, hogy ez első ISDS-perek megindulása előtt tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a forrásokat a valódi szükségleteknek megfelelően lehessen felhasználni, ezért sürgősen járuljanak hozzá az alábbi lépések megvalósításához:

1. Az ISDS használatának végleges korlátozása minden, a kormányok által koronavírussal kapcsolatban hozott döntéseik esetében.
2. Minden ISDS eljárás felfüggesztése a koronavírus járvány idejére, amelyekben azok az országok érintettek, amelyeknek a járvány elleni küzdelemre kell fordítaniuk az erőforrásaikat.
3. Annak biztosítása, hogy a világjárvány idején nem kerül kifizetésre közpénz vállalatok számára ISDS-perek következtében.
4. Olyan új egyezmények tárgyalásának, aláírásának és ratifikálásának beszüntetése, amelyek tartalmazznak befektető-állam vitarendezési mechanizmust.
5. Minden olyan meglévő egyezmények megszüntetése, amely tartalmazza az ISDS-t, annak biztosításával, hogy a „túlélési záradékok” ne tegyék lehetővé későbbi ISDS-perek indítását.
6. A világjárvány nyomán napvilágra került fenyegetések fényében az ISDS-t is tartalmazó meglévő megállapodások átfogó felülvizsgálata, hogy megbizonyosodjunk arról, azok megfelelnek-e eredeti céljaiknak.

Arra kérjük a kormányt, tegyen azonnali intézkedéseket a fentiek megvalósítása céljából, annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a kormányzatok közérdeket szolgáló szabályozási kötelezettségét, és azokat ne akadályozhassák az ISDS-perek.

A fenti javaslatok megvalósításával kapcsolatos részletek e levél [angol nyelvű mellékletében](#) találhatóak.

Az aláíró 630 szervezet - köztük 18 magyar szervezet - nevében:

Éger Ákos, ügyvezető elnök, Magyar Természetvédők Szövetsége
Újszászi Györgyi, főtitkár, Védegylet
Schiffer András, elnökségi tag, Karátson Gábor Kör

Aláíró magyar szervezetek:

Egyetemi Zöld Kör
Éghajlatvédelmi Szövetség
Fauna Alapítvány
Fenntarthatóság Felé Egyesület
Fridays For Future Budapest
Gaja Környezetvédelmi Egyesület
Hatodik Nap Egyesület
HAND Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Szövetség
Karátson Gábor Kör
Kisközösségi Program
Közép-Magyarországi Zöld Kör
Levegő Munkacsoport
Magosfa Alapítvány
Magyar Természetvédők Szövetsége
Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
Védegylet Egyesület
Zöld Akció Egyesület

Aláíró nemzetközi szervezetek:

ACAFREMIN
ActionAid
Africa Europe Faith & Justice Network
Amigos de la Tierra América Latina y el Caribe – ATALC
Arab NGO Network for Development
Asia Pacific Forum on Women, Law & Development (APWLD)
Asian Peoples' Movement on Debt and Development (APMDD)
AWID
BEACON
bilaterals.org
Center for International Environmental Law (CIEL)
CIDSE
Committee for the Abolition of Illegitimate Debt (CADTM)
Confederación Sindical de trabajadoras/es de las Américas (CSA)
DAWN (Development Alternatives with Women for a New Era)
Emmaüs International
European Attac Network
European Coordination Via Campesina (ECVC)
European Environmental Bureau
European Federation of Public Service Unions
European Network Against the Privatization and Commercialization of Health and Social Protection / Réseau européen contre la privatisation et la commercialisation de la santé et de la protection sociale

Focus on the Global South
Food & Water Action Europe
Friends of the Earth Europe
Friends of the Earth International
Gender and Trade Coalition
Global Alliance on Media and Gender (GAMAG)
Global Anti-Aerotropolis Movement (GAAM)
Global Policy Forum
GRAIN
Greenpeace
Health Action International
Health Global Access Project
IndustriALL Global Union
Institute of the Blessed Virgin Mary – Loreto Generalate
International Association of Machinists and Aerospace Workers (IAMAW)
International Association of People's Lawyers
International Baby Food Action Network
International Corporate Accountability Roundtable (ICAR)
International Trade Union Confederation (ITUC)
International Treatment Preparedness Coalition
International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers' Associations (IUF)
International Women's Rights Action Watch Asia Pacific
Latindadd – Red Latinoamericana por Justicia Económica y Social
Médecins Sans Frontières Access Campaign
Moana Nui
Oxfam International
Pacific Network on Globalisation
Peoples Health Movement
Plataforma América Latina mejor sin TLC
Project on Organizing, Development, Education, and Research (PODER)
Public Services International – Interamerica
Public Services International (PSI)
Religious of the Sacred Heart of Mary JPIC / NGO
REPEM -LAC
RIPESS – Red Intercontinental de Promotion de l'Economia Social Solidaria
Social Watch
Society for International Development (SID)
Soroptimist International
SumOfUs
Tax Justice Network
Third World Network
UNI Américas
United Methodist Church – General Board of

Church and Society
UNMGCY (United Nations Major Group for
Children and Youth)
Urgenci International Community Supported
Agriculture Network
WeMove Europe

WIDE+ (Women In Development Europe+)
gender and trade WG
WoMin
World Rainforest Movement

Aláíró külföldi szervezetek:

Campaign Against Foreign Control of Aotearoa,
Aotearoa / New Zealand
GE Free NZ in Food and environment,
Aotearoa / New Zealand
Its Our Future, Aotearoa / New Zealand
New Zealand Council of Trade Unions (NZCTU),
Aotearoa / New Zealand
Sustainable Ōtautahi Christchurch, Aotearoa /
New Zealand
Acción por la Biodiversidad, Argentina
Amigos de la Tierra Argentina, Argentina
Asamblea Argentina mejor sin TLC, Argentina
Asamblea Jáchal No Se Toca, Argentina
Asociacion Ciudadana por los Derechos
Humanos, Argentina
ATTAC Argentina, Argentina
CENTRAL DE TRABAJADORES ARGENTINOS
de los TRABAJADORES (CTA-T), Argentina
Centro de Estudios Legales y Sociales (CELS),
Argentina
Colectivo de Estudios e Investigaciones Sociales
(CEISO), Argentina
Confederación de Trabajadores Municipales
(CTM), Argentina
Confederacion General del Trabajo de la
Republica Argentina , Argentina
CTA Autónoma, Argentina
Diálogo 2000-Jubileo Sur Argentina, Argentina
Foro Ciudadanode Participación por la Justicia y
los Derechos Humanos FOCO, Argentina
FSM, Argentina
Fundación ECOSUR, Argentina
Fundación GEP, Argentina
Fundacion para Estudio e Investigación de la
Mujer , Argentina
Iniciativa Arcoiris de Ecología Política, Argentina
Multisectorial Antiextractivista, Argentina
Ong ALERTA ANGOSTURA , Argentina
PROYECTO CRECER CON ESPERANZA,
Argentina
Red de Defensoras del Ambiente y el Buen Vivir,
Argentina
Center for Development of Civil Society, Armenia
Confidence Health NGO, Armenia

ActionAid Australia, Australia
Australian Council of Trade Unions, Australia
Australian Fair Trade and Investment Network,
Australia
Australian Food Sovereignty Alliance, Australia
Australian Religious Response to Climate
Change, Australia
Australians for Justice, Australia
Bougainville Freedom Movement, Australia
Catholics in Coalition for Justice and Peace,
Australia
ClimActs, Australia
Data Stream Pty Limited, Australia
Food Intolerance Network, Australia
Frenchs Forest Catholic Parish Social Justice
Group, Australia
Friends of the Earth Adelaide, Australia
Friends of the Earth Australia, Australia
GeneEthics, Australia
Grail Global Justice Network, Australia
Locals Into Victoria's Environment, Australia
Loreto Sisters Justice Network, Australia
Missionaries of the Sacred Heart Justice and
Peace Centre, Australia
Mundaring in Transition, Australia
Music Trust, Australia
Nature First, Australia
Pesticide Action Group of Western Australia,
Australia
Public Health Association of Australia, Australia
SEARCH Foundation, Australia
Sisters of Charity, Australia
Sutherland Shire Environment Centre, Australia
Union Aid Abroad-APHEDA , Australia
Allianz gerechter Handel, Austria
Anders Handeln, Austria
Attac Austria, Austria
Center for Encounter and Active Non-Violence,
Austria
International Fellowship of Reconciliation Austria,
Austria
transform!at, Austria
Welthaus Diözese Graz-Seckau, Austria
WIDE, Austria
younion – Die Daseinsgewerkschaft, Austria
AK EUROPA (Chamber of Labour Austria),

Austria
 Aid Organization, Bangladesh
 Bangladesh Krishok Federation , Bangladesh
 ELA, Basque Country
 11.11.11, Belgium
 Broederlijk Delen, Belgium
 CGSP ALR, Belgium
 CNCD-11.11.11, Belgium
 Corporate Europe Observatory, Belgium
 Entraide et Fraternité , Belgium
 FIAN Belgium, Belgium
 FOS, Belgium
 Le Monde selon les femmes asbl, Belgium
 Links Ecologisch Forum – Forum Gauche
 Ecologie, Belgium
 Solsoc, Belgium
 Viva Salud, Belgium
 WSM , Belgium
 MOC Mouvement Ouvrier Chrétien, Belgium
 Social Watch Bénin, Benin
 ANAPA, Bolivia
 Coordinadora de la Mujer, Bolivia
 TerraJusta, Bolivia
 Centar za zivotnu sredinu/ Friends of the Earth
 Bosnia and Herzegovina, Bosnia and
 Herzegovina
 Adufms, Brazil
 Aliança RECOs – Redes de Cooperação
 Comunitária Sem Fronteiras, Brazil
 Central de Movimento Popular de Pernambuco,
 Brazil
 CENTRO ECOLÓGICO, Brazil
 FONASC, Brazil
 Fórum Sindical de AP, RR e RO, Brazil
 Gestos (soropositividade, comunicação, gênero),
 Brazil
 IBFAN Brasil, Brazil
 Instituto Oca do Sol, Brazil
 Instituto Políticas Alternativas para o Cone Sul
 (PACS), Brazil
 Internacional de Serviços Públicos, Brazil
 Movimento Ciencia Cidadã Brasil, Brazil
 Movimento Mulheres pela P@Z!, Brazil
 Movimento Negro Unificado de Pernambuco,
 Brazil
 Movimento Ouro Preto pela Infância , Brazil
 Observatório da Cidadania Dom José Alves da
 Costa, Brazil
 Observatório da Mulher, Brazil
 Organização de Cidadania, Cultura e Ambiente
 (OCCA Pantanal), Brazil
 REBRIP- Rede Brasileira de Integração dos
 Povos , Brazil
 Sindicato dos Psicólogos do Estado de São
 Paulo, Brazil
 SINDSEP/AP, Brazil
 Avtonomna Rabotnicheska Konfederacija – ARK
 (Autonomous Worker’s Confederation), Bulgaria
 Federation of Trade Unions – Health services –
 CITUB, Bulgaria
 Za Zemiata, FoE Bulgaria, Bulgaria
 ALTSEAN-Burma, Burma
 DUKINGIRE ISI YACU, Burundi
 SFBSP-Burundi, Burundi
 Terre des Jeunes du Burundi, Burundi
 Social Action for Community and Development ,
 Cambodia
 Women’s Network for Unity, Cambodia
 Worker’s Information Center (WIC), Cambodia
 Africa Development Interchange Network (ADIN),
 Cameroon
 Cadire Cameroon Association, Cameroon
 Federation of Environmental and Ecological
 Diversity for Agricultural Revampment and
 Human Rights (FEEDAR & HR), Cameroon
 Alliance du personnel professionnel et technique
 de la santé, Canada
 AmiEs de Terre de Québec, Canada
 ATTAC-Québec, Canada
 Canadian HIV/AIDS Legal Network, Canada
 Centrale des syndicats démocratiques (CSD),
 Canada
 Comité pour les droits humains en Amérique
 latine (CDHAL), Canada
 Conseil central du Montréal métropolitain-CSN,
 Canada
 Council of Canadians, Canada
 MiningWatch Canada, Canada
 National Union of Public and General Employees
 (NUPGE), Canada
 Réseau québécois sur l’intégration continentale,
 Canada
 Syndicat de professionnelles et professionnels
 du gouvernement du Québec, Canada
 Unifor, Canada
 CSN, Canada
 Antimafia Chile, Chile
 Asociación Nacional de Funcionarios de
 Impuestos Internos de Chuile – ANEIIICH, Chile
 Chile Mejor sin TLC, Chile
 CINTRAS. Centro de Salud Mental y Derechos
 Humanos, Chile
 Comisión de DDHH Colegio de Enfermeras de
 Chile, Chile
 Comunidad Ecuémica Martin Luther King, Chile
 Confederación General de Trabajadores (CGT),

Chile
 Editorial Quimantu Chile, Chile
 Fundación Constituyente XXI, Chile
 Observatorio Latinoamericano de Conflictos Ambientales OLCA, Chile
 Plataforma Chile Mejor sin TLC, Chile
 Confederación de Trabajadores de Colombia – CTC, Colombia
 Emisora Comunitaria de Víctimas VCA, Colombia
 Federacion Seccional
 FECOTRASERVIPUBLICOCOS, Colombia
 Fundación IFARMA, Colombia
 Grupo Semillas, Colombia
 Internacional de Servicios Públicos (ISP) Países Andinos, Colombia
 ISP, Colombia
 Organización Artemisas, Colombia
 Fondation Eboko, Congo (Brazzaville)
 CAUSE RURALE, Congo (Kinshasa)
 Observatoire d'études et d'appui a la responsabilite sociale et environnementale (OEARSE), Congo (Kinshasa)
 Fundacion Justicia y Genero, Costa Rica
 PSI, Costa Rica
 World Vision LACC, Costa Rica
 Ekumenická akademie (Ecumenical Academy), Czech Republic
 Global Aktion, Denmark
 KULU-Women and Development, Denmark
 NOAH – Friends of the Earth Denmark, Denmark
 Confederación Nacional de Unidad Sindical (CNUS) , Dominican Republic
 SITRACORAASAN, Dominican Republic
 CEDEAL, Ecuador
 Centro de Documentación en Derechos Humanos “Segundo Montes Mozo S.J.” (CSMM), Ecuador
 Frente Nacional por la Salud de los Pueblos del Ecuador (FNSPE), Ecuador
 red Ecuador Decide Mejor sin TLC, Ecuador
 UDAPT- Union of those affected by Texaco, Ecuador
 CESTA Amigos de la Tierra, El Salvador
 Diverse Voices and Action (DIVA) for Equality, Fiji
 Finnish Asiatic Society, Finland
 Maanystävät , Finland
 TTIP Network Finland, Finland
 Adéquations, France
 Aitec, France
 Alofa Tuvalu, France
 Amis de la Terre , France
 Association des Femmes de l Europe Meridionale (AFEM), France
 Attac France, France
 CADTM France, France
 CCFD-Terre Solidaire, France
 Collectif Stop CETA-TAFTA, France
 Comité Pauvreté et Politique, France
 Confederation Paysanne, France
 Coordination Nationale des comités de défense des hôpitaux et maternités de proximité, France
 Fédération Syndicat CFDT Santé Sociaux, France
 France Amérique Latine (FAL), France
 FRANCE NATURE ENVIRONNEMENT, France
 PHABRE, France
 ReAct, France
 Réseau Foi & Justice Afrique Europe antenne France, France
 SB-ECV, France
 Sciences Citoyennes , France
 Sherpa, France
 Veblen Institute, France
 Observatoire gabonais sur la responsabilité sociétale des entreprises, des administrations et des industries (OGARSEAI), Gabon
 African Women 4 Empowerment e. V., Germany
 Aktionsgruppe Babynahrung e.V., Germany
 Attac Germany, Germany
 BUKO Pharma-Kampagne, Germany
 BUND (Friends of the Earth Germany), Germany
 Medico International, Germany
 PowerShift e.V., Germany
 Pro REGENWALD e.V., Germany
 Stiftung Asienhaus, Germany
 Umweltinstitut München e.V., Germany
 Abibiman Foundation , Ghana
 AbibiNsroma Foundation , Ghana
 Alliance for Empowering Rural Communities (AERC-Ghana) , Ghana
 God's Harvest Foundation , Ghana
 Consumer Association the Quality of Life-EKPIZO, Greece
 Nature Friends Greece, Greece
 CEGSS, Guatemala
 Consejo de Investigaciones en Desarrollo, Guatemala
 Coordinación de ONG y Cooperativas CONGCOOP, Guatemala
 SITRAINFOM, Guatemala
 Confederation des Travailleurs-euses des Secteurs Public et Prive (CTSP), Haiti
 Ligue Nationale des Enseignants Haitiens (LINEH), Haiti

PAPDA, Haiti
 ANAFAB, Honduras
 CONROA, Honduras
 AINLIEF, India
 Amitava Guha, India
 Association For Promotion Sustainable Development, India
 Campaign for access to medicines, diagnostics and medical devices, India, India
 Delhi Network of Positive People (DNP+), India
 Food Sovereignty Alliance , India
 Ibn Sina Academy of Medieval Medicine and Sciences, India
 Indian Social Institute, India
 Initiative for Health & Equity in Society, India
 Innovative Alliance for Public Health , India
 IT for Change, India
 Lawyers Collective , India
 Madhyam, India
 Indonesia AIDS Coalition, Indonesia
 Indonesia for Global Justice, Indonesia
 KRuHA – people’s coalition for the right to water, Indonesia
 Solidaritas Perempuan, Indonesia
 Tammuz Org. for Social Development, Iraq
 Cobh Zero Waste, Ireland
 Comhlámh Trade Justice Group, Ireland
 Latin America Solidarity Centre (LASC), Ireland
 Peoples Movement – Gluaiseacht an Phobail, Ireland
 Trócaire, Ireland
 Coordinamento nord sud del mondo, Italy
 Effe Rivista Femminista, Italy
 Fairwatch, Italy
 MAG4 Piemonte sc, Italy
 MEDICINA DEMOCRATICA, onlus, Italy
 Partito Umanista, Italy
 Salviamo il Paesaggio, Italy
 Stop TTIP Italia, Italy
 Stop TTIP NordOvest, Italy
 Transform! Italia, Italy
 Tripla Difesa Onlus Internazionale No Violence ODV, Italy
 Jamaica Association of Local Government Officers, Jamaica
 AM-net (Advocacy and Monitoring Network on Sustainable Development), Japan
 National Coalition for Joint Action to Stop the Second Stage of USJTA, Japan
 Pacific Asia Resource Center(PARC), Japan
 People’s Action against TPP, Japan
 Popoki Peace Project, Japan
 ZENROREN, National Confederation of Trade Unions, Japan
 Feminist League, Kazakhstan
 East African Tax and Governance Network , Kenya
 Haki Nawiri Afrika, Kenya
 International Relations Society of Kenya , Kenya
 Jamaa Resource Initiatives, Kenya
 PELUM Kenya , Kenya
 PA women’s organization Alga , Kyrgyzstan
 National Institution of Social Care and Vocational Training, Lebanon
 Policy Analysis and Research Institute of Lesotho , Lesotho
 Green Advocates International, Liberia
 National Health Workers Union of Liberia (NAHWUL), Liberia
 Mouvement Ecologique, Luxembourg
 Centre for Social Concern and Development (CESOCODE) , Malawi
 Accessible and Affordable Medicines for All Malaysia (A2MAM), Malaysia
 Consumers Association of Penang, Malaysia
 EMPOWER Malaysia (Persatuan Kesedaran Komuniti Selangor), Malaysia
 IDRIS Association, Malaysia
 MyWATCH – Malaysian Women’s Action on Tobacco Control and Health, Malaysia
 National Union of Transport Equipment and Allied Industries Workers, Malaysia
 Positive Malaysian Treatment Access & Advocacy Group (MTAAG+), Malaysia
 PT Foundation, Malaysia
 Sahabat Alam Malaysia (Friends of the Earth Malaysia), Malaysia
 SOCIALIST PARTY MALAYSIA , Malaysia
 University Malaya General Staff Union (UMGSU) , Malaysia
 Friends of the Earth Malta, Malta
 ONG Mer Bleue, Mauritania
 Réseau Mauritanien pour l’Action Sociale, RMAS, Mauritania
 Asamblea Veracruzana de Iniciativas y Defensa Ambiental – LAVIDA , Mexico
 Asociación Nacional de Industriales de Transformación (ANIT), Mexico
 Centro de Derechos Humanos Fray Francisco de Vitoria O.P. A.C., Mexico
 Centro de Promocion y Educacion Profesional Vasco de Quiroga, Mexico
 Equidad de Género: Ciudadanía, Trabajo y Familia, Mexico
 Fundación Mexicana para la Planeación Familiar, A. C. MEXFAM, Mexico

Grupo Tacuba, A. C. , Mexico
 Iniciativas para el Desarrollo de la Mujer Oaxaqueña (IDEMO), Mexico
 MY World Mexico, Mexico
 Red Mexicana de Acción frente al Libre Comercio (RMALC), Mexico
 STUNAM, Mexico
 LGBT Centre, Mongolia
 Oyu Tolgoi Watch, Mongolia
 Global South Coalition for Dignified Menstruation, Nepal
 National Alliance of Women Human Rights Defenders , Nepal
 National Indigenous Women Forum, Nepal
 Radha Paudel Foundation, Nepal
 Tarangini Foundation, Nepal
 Union of Public Services in Nepal , Nepal
 Both ENDS, Netherlands
 CBSM, Netherlands
 Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO), Netherlands
 FNV, Netherlands
 Handel Anders! coalitie, Netherlands
 Milieudefensie, Netherlands
 Transnational Institute, Netherlands
 Vrijschrift, Netherlands
 Water Justice & Gender, Netherlands
 WO=MEN Dutch Gender Platform, Netherlands
 De Groenen, Netherlands
 CAFSO-WRAG for Development, Nigeria
 Center for Peace Education and Community Development, Nigeria
 Civil Society Coalition on Sustainable Development, Nigeria
 Enowem Network, Nigeria
 Girls Voices Initiative, Nigeria
 IMAAP Projects, Nigeria
 Nigeria Private Sector Alliance (NiPSA), Nigeria
 Nigerian Women Agro Allied Farmers Association, Nigeria
 Peace Point Development Foundation (PPDF) , Nigeria
 Society for the Improvement of Rural People(SIRP), Nigeria
 Youth and Small Holder Farmers Association., Nigeria
 Association ESE, North Macedonia
 Campaign For the Welfare State, Norway
 EL og IT Forbundet, Norway
 Handelskampanjen, Norway
 Norwegian Forum for Development and Environment, Norway
 Oslo/Akershus Handel og Kontor , Norway
 Spire, Norway
 All Pakistan Labour Federation, Pakistan
 Human Unity Movement, Pakistan
 Roshni Tariqiyati Tanzeem, Pakistan
 Pakistan Kissan Mazdoor Tehreek , Pakistan
 Roots for Equity, Pakistan
 Badil , Palestine
 Hermanas de la Misericordia , Panama
 Sociedad de Economía Política del Paraguay, Paraguay
 COOPERACION, Peru
 CUT Perú (Central Unitaria de Trabajadores del Perú), Peru
 FENTAP, Peru
 Grupo Emancipador, Peru
 ISP – PERÚ , Peru
 Red Peruana por una Globalización con Equidad (RedGE), Peru
 Freedom from Debt Coalition, Philippines
 Sanlakas Philippines, Philippines
 Sentro ng mga Nagkakaisa at Progresibong Manggagawa (SENTRO), Philippines
 Trade Justice Pilipinas, Philippines
 WomanHealth Philippines, Philippines
 Institute of Global Responsibility (IGO), Poland
 TROCA- Plataforma por um Comércio Internacional Justo, Portugal
 ZERO – Association for the Sustainability of the Earth System, Portugal
 SAGAMBA, Rwanda
 Ole Siosiomaga Society Incorporated (OLSSI), Samoa
 Samoa Workers Congress, Samoa
 Ekvilib Institute, Slovenia
 Coalition of African Lesbians, South Africa
 SEATINI- South Africa, South Africa
 Trade Collective, South Africa
 Association of Physicians for Humanism, South Korea
 Center for Health and Social Change, South Korea
 Knowledge Commune, South Korea
 Korea Breastfeeding Network , South Korea
 Korean Dentists Association for Healthy Society, South Korea
 Korean Federation Medical Group for Health Right (KFHR), South Korea
 Korean Pharmacists for Democratic Society, South Korea
 PSPD (People's Solidarity for Participatory Democracy), South Korea
 AFDMD-Asociación Federal para el Derecho a Morir Dignamente, Spain

Amigas de la Tierra, Spain
 Asociacion de Usuarios de Sanidad de la Region de Murcia , Spain
 ATTAC Catalunya, Spain
 ATTAC España, Spain
 Campaña No a los Tratados de Comercio e Inversión, Spain
 Campanya Catalunya No als Tractats de Comerç i Inversió, Spain
 CCOO – CS de Comisiones Obreras, Spain
 CCOO Aragón, Spain
 Coordinadora Estatal de Comercio Justo, Spain
 Debt Observatory in Globalisation (ODG), Spain
 Ecologistas en Acción, Spain
 Ecoloxiste n'Aición d'Asturies, Spain
 Entrepueblos/Entrepobles/Entrepobos/Herriarte, Spain
 Federación de Asociaciones para la Defensa de la Sanidad Pública , Spain
 LA TENDA DE TOT EL MÓN, Spain
 Mareas Blancas / White Tides Spain, Spain
 Medicusmundi Spain, Spain
 Novact, Spain
 Observatori DESC, Spain
 Observatorio de la Deuda en la Globalizacion, Spain
 OME (Asociación vasca de Salud Mental), Spain
 Ong AFRICANDO, Spain
 Osalde, Spain
 SETEM Catalunya, Spain
 Solidaridad Internacional Andalucia, Spain
 UGT, Spain
 Unión Sindical Obrera (USO), Spain
 Unión Universal Desarrollo Solidario, Spain
 National Fisheries Solidarity Movement, Sri Lanka
 Jordens Vänner – FoE Sweden, Sweden
 Alliance Sud, Switzerland
 Arbeitsgruppe Schweiz Kolumbien ask! (Swiss Working Group on Colombia), Switzerland
 MultiWatch, Switzerland
 Public Eye, Switzerland
 SOLIFONDS, Switzerland
 Mom Loves Taiwan Association, Taiwan
 Governance Links , Tanzania
 HakiMadini, Tanzania
 National Union of Mine and Energy Workers of Tanzania (NUMET), Tanzania
 Sustainable Holistic Development (SUHODE), Tanzania
 AIDS Access Foundation, Thailand
 FTA Watch, Thailand
 FENASSEP, Togo
 Les Amis de la Terre-Togo, Togo
 Humanitaire Plus, Togo
 Network of Rural Women Producers Trinidad & Tobago, Trinidad & Tobago
 Public Services International , Trinidad & Tobago
 FGEG/UGTT, Tunisia
 Equator School , Uganda
 Southern and Eastern Africa Trade Information and Negotiations Institute (SEATINI) Uganda, Uganda
 Uganda Land Owners Association, Uganda
 Baby Milk Action , United Kingdom
 Banana Link , United Kingdom
 Bretton Woods Project, United Kingdom
 Catholic Agency for Overseas Development (CAFOD), United Kingdom
 Centre for Human Ecology, United Kingdom
 Coal Action Network , United Kingdom
 Compassion in World Farming, United Kingdom
 CORE Coalition UK, United Kingdom
 Farms not Factories, United Kingdom
 Fresh Eyes, United Kingdom
 GardenAfrica, United Kingdom
 Global Justice Now, United Kingdom
 GMB, United Kingdom
 Health Poverty Action, United Kingdom
 Jubilee Debt Campaign, United Kingdom
 Keep Our NHS Public, United Kingdom
 London Mining Network, United Kingdom
 One World Week, United Kingdom
 People's Health Movement UK, United Kingdom
 Public & Commercial Services Union, United Kingdom
 Real Farming Trust, United Kingdom
 St Andrews TTIP Action Group, United Kingdom
 Stamp Out Poverty, United Kingdom
 STOPAIDS, United Kingdom
 Thrive Scotland, United Kingdom
 Tipping Point North South, United Kingdom
 Trade Justice Movement, United Kingdom
 Trade Justice Scotland Coalition, United Kingdom
 Traidcraft Exchange, United Kingdom
 UNISON, United Kingdom
 Unite Scotland, United Kingdom
 Unite the Union, United Kingdom
 War on Want, United Kingdom
 Women's Budget Group , United Kingdom
 350.org, United States
 Accountability Lab, United States
 AFL-CIO, United States
 Alliance for Democracy , United States
 Alliance for Retired Americans, United States

American Economic Liberties Project, United States
 American Family Voices, United States
 Americans for Democratic Action (ADA), United States
 Americas Program, United States
 Association of Pulp & Paper Workers, United States
 Campaign for America's Future, United States
 Center for Policy Analysis on Trade and Health (CPATH), United States
 Citizens Trade Campaign, United States
 CODEPINK, United States
 Columban Center for Advocacy and Outreach, United States
 Committee in Solidarity with the People of El Salvador (CISPES), United States
 Communications Workers of America (CWA), United States
 Community Services Unlimited Inc., United States
 Corporate Accountability, United States
 Democracy for America, United States
 Earthworks, United States
 Economic Strategy Institute, United States
 Fair World Project, United States
 Feminist Task Force, United States
 Fight for the Future, United States
 Food & Water Action, United States
 Foundation for Integrative AIDS Research (FIAR), United States
 Friends of the Earth United States, United States
 Green America, United States
 Hip Hop Caucus, United States
 Humanitaire Plus , United States
 Institute for Agriculture & Trade Policy, United States
 Institute for Policy Studies – Global Economy Project , United States
 International Brotherhood of Teamsters, United States
 Just Foreign Policy, United States
 Justice is Global, United States
 Maryknoll Office for Global Concerns, United States
 Milwaukee Fair Trade Coalition, United States
 Naked Capitalism, United States
 National Association of Consumer Advocates, United States
 National Family Farm Coalition, United States
 National Latino Farmers & Ranchers Trade Association, United States
 Natural Resources Defense Council, United States
 NETWORK Lobby for Catholic Social Justice, United States
 New Rules for Global Finance, United States
 Oakland Institute, United States
 Occupy Bergen County (New Jersey), United States
 Open Society Policy Center, United States
 Oregon Progressive Party, United States
 Our Revolution, United States
 Presbyterian Church USA, United States
 Pride at Work, United States
 Public Citizen, United States
 R-CALF USA, United States
 RootsAction.org, United States
 Salud y Fármacos, United States
 SERR- Servicios Ecumenicos para Reconciliacion y Reconstruccion, United States
 Sierra Club, United States
 Sisters of Charity Federation, United States
 Social Security Works , United States
 UE, United Electrical, Radio and Machine Workers of America, United States
 UNITE HERE, United States
 United Automobile, Aerospace, and Agricultural Implement Workers of America (UAW) , United States
 United Brotherhood of Carpenters and Joiners of America, United States
 United Church of Christ, Justice and Witness Ministries, United States
 United Steelworkers (USW), United States
 Urgent Action Fund for Women's Human Rights, United States
 Washington Fair Trade Coalition, United States
 Western Organization of Resource Councils, United States
 Women's International League for Peace and Freedom, US, United States
 Womens Environment and Development Organization, United States
 REDES-Amigos del Tierra (FoE) Uruguay, Uruguay
 Coalición de Tendencia Clasista (CTC-VZLA), Venezuela
 Yemeni Observatory for Human Rights (YOOHR), Yemen
 Action for Development (AfD), Zambia
 Zimbabwe Institute for International Affairs, Zimbabwe

Jegyzetek:

[1] Lásd például: <https://www.alston.com/en/insights/events/2020/04/the-coming-wave-of-covid-19-arbitration/>, <https://www.ropesgray.com/en/newsroom/alerts/2020/04/COVID-19-Measures-Leveraging-Investment-Agreements-to-Protect-Foreign-Investments>, <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2020/05/reed-smith-quarterly-international-arbitration-focus>, <https://globalarbitrationreview.com/article/1222354/could-covid-19-emergency-measures-give-rise-to-investment-claims-first-reflections-from-italy>, <https://www.acerislaw.com/the-covid-19-pandemic-and-investment-arbitration/>

[2] <https://www.iisd.org/library/investor-state-claims-amidst-covid-19>

[3] https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diaepcbinf2020d3_en.pdf

[4] <http://ccsi.columbia.edu/2020/05/05/isds-moratorium-during-covid-19/>

[5] <https://www.law360.com/legalethics/articles/1261213/third-party-funders-business-is-booming-during-pandemic>

[6] <https://investmentpolicy.unctad.org/investment-dispute-settlement>

[7] A számítást az UNCTAD adatbázisában 2018. decemberéig bekerült ISDS-perек adatain alapul. A 310 nyilvánosságra hozott esetből, amelyben döntés illetve peren kívüli megegyezés született a kormányok által fizetendő összegekről 213 állt rendelkezése adat.